

ОБЩИНА ПЕРУЩИЦА

**ПРОГРАМА
ЗА
ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ**

2017 - 2020 г.

Приета с Решение на
Общински съвет № 2... /г. 1/2017 г.

гр. Перущица

СЪДЪРЖАНИЕ

	страница
1. Основание за разработване	5
2. Политика по енергийна ефективност	24
3. Състояние на енергийното потребление	28
4. Цел и обхват	35
5. Избор на дейности и мерки	39
6. Очаквани ефекти от изпълнението	49
7. Етапи на изпълнение	50
8. Източници на финансиране	52
9. Наблюдение и контрол	64
10. Оценка на постигнатите резултати	67
11. Отчитане на изпълнението	67
12. Заключение	68
13. Използвани източници	69

Използвани съкращения:

- АУЕР - Агенция за устойчиво енергийно развитие
- БВП - Брутен вътрешен продукт
- БГВ - Битово горещо водоснабдяване
- ВИ - Възобновяеми източници
- ЕБВР - Европейска банка за възстановяване и развитие
- ЕЕ - Енергийна ефективност
- ЕРП - Електроразпределително предприятие
- ЕС - Европейски съюз
- ЕСМ - Енергоспестяващи мерки
- ЕФРР - Европейски фонд за регионално развитие
- ЕЦ - Електрическа централа
- ЗП - Застроена площ
- РЗП - Разгърната застроена площ
- КЕИ - Крайна енергийна интензивност
- КЕП - Крайно енергийно потребление
- КПД - Коефициент на полезно действие
- МОСВ - Министерство на околната среда и водите
- МРРБ - Министерство на регионалното развитие и благоустройството
- НЕК - Национална електрическа компания
- НПДЕВИ - Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници

- НСИ - Национален статистически институт
- ОП - Оперативна програма
- ОУП - Общ устройствен план
- ПГ - Парникови газове
- ПЕИ - Първична енергийна интензивност
- ПЕП - Първично енергийно потребление
- ПРСР - Програма за развитие на селските райони

1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Програмата за енергийна ефективност на община Перушица е разработена на основание на залегналото в чл.12 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), обн. ДВ бр.35/2015 г., задължение на органите на местното самоуправление за изготвяне и приемане на програми за енергийна ефективност, чрез които се осъществява държавната политика по управление на енергийната ефективност на ниво общини.

Програмата е съобразена с Националния план за действие по енергийна ефективност 2014-2020 г., с Енергийната стратегия на Република България до 2020 г., както и с другите документи в тази област при отчитане на специфичните особености на общината.

Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета на Европейския съюз

Директивата е приета на 25 октомври 2012 г. и е относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО.

С настоящата директива се установява обща рамка от мерки за насърчаване на енергийната ефективност в Съюза с оглед да се осигури постигане на водещата цел на Съюза за 2020 г. за подобряване на енергийната ефективност с 20 % и да се създадат условия за допълнителни подобрения на енергийната ефективност след тази дата.

В директивата се предвиждат правила, предназначени за отстраняване на пречките на енергийния пазар и за преодоляване на пазарните недостатъци, които пречат ефективността на енергоснабдяването и енергопотреблението, и се предвижда въвеждане на индикативни национални цели за енергийна ефективност за 2020 г.

Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета на Европейския съюз

Директивата е приета на 19 май 2010 г. и се отнася за енергийните характеристики на сградите.

Настоящата директива насърчава подобряването на енергийните характеристики на сградите в рамките на Съюза, като се вземат предвид

външните климатични и местни условия, както и изискванията за параметрите на вътрешния въздух и съотношението разходи - ефективност.

Определени са изисквания по отношение на:

- а) общата методологична рамка за изчисляване на цялостните енергийни характеристики на сгради и обособени части от сгради;
- б) прилагането на минимални изисквания по отношение на енергийните характеристики на нови сгради и обособени части от сгради;
- в) прилагането на минимални изисквания по отношение на енергийните характеристики на:
  - i) съществуващи сгради, обособени части от сгради и сградни компоненти, които подлежат на основен ремонт;
  - ii) сградни компоненти, които съставляват част от външните ограждащи елементи на сградата и които оказват съществено въздействие върху енергийните характеристики на тези елементи, когато бъдат модернизирани или подменени; и
  - iii) технически сградни инсталации без оглед на това кога са монтирани, подменени или модернизирани;
- г) националните планове за увеличаване на броя на сградите с близко до нулево нетно потребление на енергия;
- д) енергийното сертифициране на сгради или обособени части от сгради;
- е) редовната инспекция на отоплителните и климатичните инсталации в сгради;
- ж) системите за независим контрол на сертификатите за енергийни характеристики и докладите от инспекциите.

Енергийна стратегия на Република България до 2020 г.

Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. е приета с решение на 41-вото Народно събрание от 1 юни 2011г., публикувано в ДВ бр.43/2011г.

Енергийната стратегия е основополагащ документ на националната енергийна политика, който отразява политическата визия на Правителството на европейското развитие на България, съобразена с актуалната европейска рамка

на енергийната политика и световните тенденции в развитието на енергийните технологии.

Отправната точка на европейската енергийна политика е в няколко приоритетни направления:

- 1) Овладяване на негативните промени в климата;
- 2) Намаляване енергоемкостта на икономиката и увеличаване на енергийната ефективност, включително към енергийно независими сгради;
- 3) Ограничаване на външната зависимост на Европейския съюз (ЕС) от външни енергийни ресурси;
- 4) Насърчаване на икономическия растеж и заетостта, като по този начин да се обезпечи сигурна и достъпна енергия за потребителите.

Устойчивото енергийно развитие е изведено като център на енергийната политика и постигането му е обвързано с дългосрочни количествени цели до 2020 г.:

- 20-процентно намаляване на емисиите на парникови газове спрямо 1990 г.;
- 20-процентов дял на ВЕИ в общия енергиен микс и 10-процентов дял на енергия от възобновяеми източници в транспорта;
- Подобряване на енергийната ефективност с 20 %.

Енергийната стратегия е насочена към преодоляване на основните предизвикателства пред българската енергетика към настоящия момент, а именно:

- 1) Високата енергийна интензивност на БВП: Въпреки положителната тенденция за подобряване, енергийната интензивност на националния БВП е с 89% по-висока от средната за ЕС (при отчитане на паритета на покупателната способност);
- 2) Високата зависимост от внос на енергийни ресурси: България осигурява 70% от брутно си потребление чрез внос. Зависимостта от внос на природен газ, суров нефт и ядрено гориво е практически пълна и има традиционно едностранна насоченост от Руската федерация;
- 3) Необходимостта от екологосъобразно развитие: Светът е изправен пред предизвикателствата от промените в климата, повлияни от нарастването на обема на емисиите от парникови газове.

Основните приоритети в Енергийната стратегия могат да се сведат до следните пет направления:

- A. гарантиране сигурността на доставките на енергия;
- B. достигане на целите за възобновяема енергия;
- C. повишаване на енергийната ефективност;
- D. развитие на конкурентен енергиен пазар и политика, насочена към осигуряване на енергийните нужди;
- E. защита на интересите на потребителите.

Политиката за повишаване на енергийната ефективност в страната според Енергийната стратегия 2020 включва следните моменти:

(1) Висок потенциал за енергоспестяване има в енергийния отрасъл – по цялата верига на добив, трансформиране и транспортиране на енергия. В това отношение приоритетна задача на националния регулатор е да въведе регулаторни и пазарни икономически стимули за реализиране на мерки за енергийна ефективност както за енергийните компании, така и за крайните потребители.

(2) За да се създадат условия за ефективно използване на енергия за отоплителни цели от населението, ще създадем условия за достъп до газоразпределителна мрежа на 30% от домакинствата в страната. Използването на природен газ за отопление и битови нужди изисква три пъти по-малко енергия в сравнение с използването на електрическа енергия.

(3) Най-ефективният и сигурен начин за задоволяване на енергийните нужди е децентрализираното, включително в нашите домове производство на енергия от ВЕИ. Децентрализираното производство концентрира комплексни ползи, защото: избягва загубите при транспортирането на енергия, избягва разходи за изграждане на преносна мрежа, използва чист и неизчерпаем ресурс.

(4) Съществени усилия ще бъдат направени за подобряване на енергийните характеристики на сградите – частни и публични, включващи и ускорено спрямо европейските норми въвеждане на изискванията за сгради с близо до нулево нетно потребление на енергия в публичния сектор.

(5) Освен че централизираното топлоснабдяване е важен фактор за нашата енергийна сигурност, то е средство за енергоспестяване. Комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия ще продължи да бъде подкрепяно и насърчавано, ако отговаря на изискванията за високоефективност (икономия на не по-малко от 10% енергийни ресурси).

(6) За да се подобри енергийната ефективност, са необходими усилия във всяка сфера на използване на енергия. Това означава навсякъде – в нашите домове и в сградите, където работим, както и в производствените централи и в индустрията. Следователно всеки гражданин, всяка компания и

институция може да допринесе за енергоспестяването. Това изисква висока степен на координация и хармонизирани политики.

(7) Разработване на стратегия за енергийната ефективност;

(8) С особено значение за постигането на успех при провеждане на политиката са източниците за финансиране на мерките и проектите за енергийна ефективност.

(9) Важна роля за изпълнение на целите за устойчива енергия ще играят органите на държавната и местната власт. Областните управи и общините представляват важен участник в необходимата промяна и следователно техните инициативи трябва да бъдат допълнително засилени. Градовете и градските райони, които консумират близо 80% от енергията, са едновременно част от проблема и част от решението за по-висока енергийна ефективност. Специфична подкрепа ще бъде предоставена за новаторски интегрирани енергийни решения на местно ниво, допринасящи за преминаване към т. нар. зелени градове.

Национален план за действие за енергийна ефективност
2014 – 2020 г.

Националният план за действие за енергийна ефективност за периода 2014-2020г. е разработен в съответствие с изискванията на Директива 2012/27/ЕС за енергийна ефективност. Също така са взети предвид и изискванията, свързани с Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите.

През 2017 г. е разработена актуализация на Националния план за действие по енергийна ефективност 2014-2020 г. в изпълнение разпоредбите на чл. 7, ал. 1, т. 2 и параграф 17, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за енергийната ефективност и в съответствие с изискванията на чл. 24, ал. 2 от Директива 2012/27/ЕС.

През периода, след приемането на Енергийната стратегия са отчетени значителни отклонения от прогнозите, заложи в нея под влияние на икономическата криза. Ръстът на БВП е значително по-малък, а първичната енергийна интензивност през периода 2009-2015 г. остава практически на едно и също равнище. Сега, след периода на икономическа криза, се очаква бавно възстановяване на икономиката.

В НПДЕЕ е възприет референтен сценарий за повишаването на БВП, който предвижда в периода 2014-2020 г. годишен ръст на БВП до 2,2 %. През първите

две години от периода на НПДДЕ, реалният ръст на БВП леко надхвърля прогнозата, като през 2015 г. БВП е с 5 % по-голям от този през 2013 г.

Енергийна интензивност

Енергийната интензивност е основен индикатор за ефективността на използването на енергия. В НПДДЕ тя е определена като количество енергия на единица брутен вътрешен продукт по постоянни цени за 2010 г. Изменението на първичната и крайна енергийна интензивност са двата главни индикатора за оценка на ефективността на използване на енергията на макрониво.

Национални цели за 2020 г. в областта на енергийната ефективност

Съгласно разпоредбите на чл. 3 от Директива 2012/27/ЕС България е определила следните индикативни национални цели за енергийни спестявания до 2020 г.:

- енергийни спестявания в КЕП: 716 ktоe/г.
- енергийни спестявания в ПЕП: 1590 ktоe/г., от които 169 ktоe/г. в процесите на преобразуване, пренос и разпределение в енергийния сектор

Допълнителните енергийни спестявания в КЕП са определени при прилагането на силна политика по ЕЕ и оптимално усвояване на достъпните, от различни източници в България, допълнителни финансови средства, а именно от европейски фондове и програми; схема за задължения за ЕЕ съгласно чл. 7 от Директива 2012/27/ЕС – задължения за търговците с енергия и алтернативни мерки, местни източници, държавен бюджет.

Приносът на източниците на финансиране за изпълнението на индикативната национална цел за енергийните спестявания в КЕП до 2020 г. е:

Национална цел в КЕП: 716 ktоe/г.

- от оптимално използване на достъпните финансови средства: 230 ktоe/г.
- от изпълнение на индивидуалните цели на търговците на енергия по схемата за задълженията: 486 ktоe/г.

Посочените оценки включват енергоспестяващите ефекти от оптимално ангажиране на държавния бюджет при усвояването на финансови средства от европейски програми и фондове, както и максимално ангажиране на местни източници на финансови средства при усвояването на финансови средства от европейски програми и фондове, а също и за подпомагане изпълнението на индивидуалните цели на търговците на енергия по схемата за задълженията.

Изпълнението на горепосочените индикативните национални цели за енергийни спестявания и ЕЕ за 2020 г. ще намали ПЕП през 2020 г. от 18 460 ktоe по референтния сценарий до 16 870 ktоe.

Индикативната национална цел за ЕЕ е изчислена на базата на изпълнението на горепосочените цели за енергийни спестявания и се дефинира като намаление на ПЕИ на България за 2020 г. с 41 % спрямо ПЕИ през 2005 г.

Очаквани стойности на първичното и крайно потребление по референтен и целеви сценарий са показани в табл. 1.1:

Табл. 1.1.

Показател	Мярка	2012 г.	2016 г.	2020 г.
ПЕП – референтен сценарий	ktоe	18305	18382	18460
ПЕП – целеви сценарий	ktоe	-	17587	16870
КЕП – референтен сценарий	ktоe	9044	9200	9355
КЕП – целеви сценарий	ktоe	-	8842	8639
Цел за спестяване на крайна енергия	ktоe	-	358	716
Цел за спестяване на първична енергия	ktоe	-	795	1590

Допълнителни цели за енергийна ефективност

1. Индивидуални цели на собственици на сгради и промишлени системи.

Период 2014-2016 г. – приключили цели, но с продължаващо въздействие

Основен фактор за изпълнението на националната индикативна цел за енергийни спестявания в периода 2014-2016 г., заложена в съответствие с изискванията на Директива 2006/32/ЕО и Директива 2012/27/ЕС, е изпълнението на индивидуални цели за енергийни спестявания, разпределени на няколко групи задължени лица. Мярката е въведена със ЗЕЕ от 2008 г. и определя индивидуални цели на три групи задължени лица.

Общият размер на целта на задължените лица до 2016 г. е 5 984 GWh (516 ktoe), разпределена както следва:

- търговци с енергия – 4 644 GWh/г.;
- собственици на сгради – държавни и общински администрации – 521 GWh/г.;
- собственици на промишлени системи с годишно потребление на енергия над 3 000 MWh – 839 GWh/г.

Съгласно Преходните и заключителни разпоредби на Закона за енергийната ефективност (обн. в ДВ, брой 35/15.05.2015 г.):

§ 4. Задължените лица по чл. 10, т. 2 и 3 от отменения Закон за енергийната ефективност изпълняват индивидуалните цели за енергийни спестявания до 2016 г., определени в съответствие с отменения Закон за енергийната ефективност.

Изпълнение на индивидуалните цели на собствениците на сгради, собствениците на промишлени системи и на търговците с енергия е показано в таблицата по-долу:

Табл. 1.2.

Задължени лица	Индивидуални цели 2016 г. GWh/г.	Изпълнение 2008 – 2016, GWh/г.	Степен на изпълнение, %
Собственици на сгради	521	1192	229
Собственици на ПС	839	650	77.5
Търговци с енергия	4644	2010.8	43.4

2. Национални цели за сгради с близко до нулево потребление на енергия

Националният план включва цели, които се различават в зависимост от категорията на съответните сгради според предназначението им.

Национални междинни цели за изграждането на нови сгради с близко до нулево потребление на енергия:

Табл. 1.3.

Година	Цел като процент от всички новоизградени сгради		
	административни сгради	жилищни сгради	други сгради
2015	-	-	-
2016	5%	-	-
2017	15%	0.2 %	1 %
2018	35%	0.5 %	1.5 %
2020	100%	1 %	2 %
2020	100%	1.5 %	2.5 %

Национални междинни цели за обновяване на съществуващи сгради за обществено обслужване (държавна и общинска собственост) до сгради с близко до нулево потребление на енергия:

Табл. 1.4.

Година	Цел като процент от всички обновени сгради
2015	-
2016	-
2017	0.5%
2018	1.0%

Година	Цел като процент от всички обновени сгради
2020	1.22%
2020	1.54%

3. Национална цел за подобряване на енергийните характеристики на отопляваните и/или охлаждаемите сгради – държавна собственост, използвани от държавната администрация

Съгласно изискването на чл. 5 от Директива 2012/27/ЕС, всички държави-членки трябва да осигурят поне 3 % от РЗП на отопляваните и/или охлаждаемите сгради, притежавани и ползвани от централната администрация да се обновяват ежегодно, считано от 1 април 2014 г. В Република България, с разпоредбите на ЗЕЕ, е приета по-амбициозна цел от 5 %, като освен сградите на централната администрация се обхващат и част от тези, ползвани от териториалната.

С Националния план се определят икономически-ефективните методи за подобряване енергийните характеристики на съответните сгради. Изпълнението на Плана ще подпомогне изпълнението на националната цел за ЕЕ на Република България до 2020 г.

Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ)

Приет е на 30.04.2015 г. с решение на 43-то Народно събрание и влиза в сила от 15.05.2015 г. след обнародването му в ДВ, бр.35/2015 г., изм. и доп., бр. 105 от 30.12.2016 г.

Този закон урежда обществените отношения, свързани с провеждането на държавната политика за повишаване на енергийната ефективност.

Законът има за цел повишаване на енергийната ефективност като част от политиката по устойчиво развитие на страната чрез:

- използване на система от дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност при производството, преноса и разпределението, както и при крайното потребление на енергия;
- въвеждане на схеми за задължения за енергийни спестявания;

- развитие на пазара на енергийно ефективни услуги и насърчаване предоставянето на енергийно ефективни услуги;
- въвеждане на финансови механизми и схеми, подпомагащи изпълнението на националната цел за енергийна ефективност.

Цели за енергийна ефективност

Националната цел за енергийна ефективност се определя като количество спестявания в първичното и в крайното енергийно потребление до 31 декември 2020 г.

Националната цел за енергийна ефективност се определя в Националния план за действие по енергийна ефективност. При определянето ѝ се отчита прогнозното първично енергийно потребление до 31 декември 2020 г., определено въз основа на:

1. потенциала за спестяване на енергия по икономически ефективен начин;
2. развитието на brutния вътрешен продукт и прогнозите за него;
3. промените в количествата внесена и изнесена енергия;
4. оползотворяването на енергията от възобновяеми източници, използването на ядрена енергия, изграждането на съоръжения за улавяне и съхранение на въглероден диоксид;
5. действащите мерки за повишаване на енергийната ефективност, изпълнени в изминал период.

За подпомагане изпълнението на националната цел за енергийна ефективност се въвежда схема за задължения за енергийни спестявания, както и алтернативни мерки, които да осигурят постигането на обща кумулативна цел за енергийни спестявания при крайното потребление на енергия до 31 декември 2020 г.

Общата кумулативна цел за периода 2014 – 2020 г. се определя като натрупване на нови енергийни спестявания от минимум 1,5 на сто годишно от средната годишна стойност на общото количество на продажбите на енергия на крайните клиенти на територията на страната през 2010, 2011 и 2012 г., с изключение на количеството на продажбите на енергия, използвани в транспортния сектор, под код „B_101900“ по статистиката на Евростат.

Целта може да се намали с до 25%:

✓ При изключване на количествата на продажбите на енергия, използвани в промишлени дейности по приложение № 1 от Закона за ограничаване изменението на климата

✓ При използване на следните стойности за изчисление на енергийни спестявания в размер: по 1 на сто годишно за 2014 и 2015 г.; по 1,25 на сто годишно за 2016 и 2017 г. и по 1,50 на сто годишно за 2018, 2019 и 2020 г.

✓ Когато при отчитане изпълнението на индивидуалните годишни цели задължените лица включват, освен спестени количества енергия при крайните клиенти, и спестени количества енергия:

- от мерки, изпълнени след 31 декември 2008 г., които продължават да действат до 31 декември 2020 г.;
- от мерки за повишаване на енергийната ефективност при производството, преноса и/или разпределението на енергия

Разликата между общата кумулативна цел и прогнозните енергийни спестявания от прилагането на алтернативните мерки се разпределя като индивидуални цели за енергийни спестявания между следните задължени лица:

1. крайни снабдители, доставчици от последна инстанция, търговци с издадена лицензия за дейността "търговия с електрическа енергия", които продават електрическа енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;

2. топлопреносни предприятия и доставчици на топлинна енергия, които продават топлинна енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;

3. крайните снабдители и търговци с природен газ, които продават на крайни клиенти повече от 1 млн. кубически метра годишно;

4. търговци с течни горива, които продават на крайни клиенти повече от 6,5 хил. тона течни горива годишно, с изключение на горивата за транспортни цели;

5. търговци с твърди горива, които продават на крайни клиенти повече от 13 хил. тона твърди горива годишно.

Алтернативна мярка е всяка мярка на политика, която води до постигане на енергийни спестявания при крайното потребление на енергия, различна от схемата за задължения за енергийни спестявания.

Съгласно ЗЕЕ политиката по енергийна ефективност се осъществява от органите на държавната власт и органите на местното самоуправление чрез изготвяне програми за енергийна ефективност

Програмите за енергийна ефективност се разработват при отчитане на стратегическите цели и приоритети на регионалните планове за развитие на съответните райони за планиране на територията на Република България и перспективите им за устойчиво икономическо развитие.

Средствата за изпълнение на плановете се предвиждат в бюджетите на органите на държавната власт и органите на местното самоуправление.

Органите на държавната власт и органите на местното самоуправление представят ежегодно на изпълнителния директор на агенцията отчети за изпълнението на програмите.

Отчетите съдържат описание на дейностите и мерките, посочват размера на постигнатите енергийни спестявания и се представят не по-късно от 1 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки.

Отчетите се изготвят по образец, утвърден от изпълнителния директор на АУЕР.

Управление потреблението на енергия

Задължените лица по чл. 14, ал. 4, собствениците на сгради – публична държавна или общинска собственост, собствениците на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление по чл. 57, ал. 2 от ЗЕЕ са длъжни да извършват управление на енергийната ефективност.

(2) Управлението на енергийната ефективност се извършва чрез:

1. организиране на изпълнението на програмите по чл. 12, ал. 2, както и на други мерки, които водят до енергийни спестявания, и изпълнението на целите, заложи в актовете по чл. 5, ал. 3, т. 1 – 4 от ЗЕЕ – от собствениците на сгради – публична държавна или общинска собственост, и собствениците на системи за външно изкуствено осветление;

2. поддържане на бази данни за месечното производство и потребление по видове енергии – от собствениците на предприятия и промишлени системи;

3. ежегодно изготвяне на анализи на енергийното потребление – от задължените лица по чл. 14, ал. 4, собствениците на сгради – публична държавна или общинска собственост, собствениците на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление по чл. 57, ал. 2 от ЗЕЕ.

4. изготвяне на месечни и годишни енергийни баланси, включващи закупуваната и продаваната енергия, и оценка на изпълнението на поставените им индивидуални цели за енергийни спестявания – от задължените лица по чл. 14, ал. 4.

Лицата, които са задължени да извършват управление на енергийната ефективност, представят в агенцията годишни отчети за управлението на енергийната ефективност.

Отчетите съдържат информация за управлението на енергийната ефективност и се представят в агенцията не по-късно от 1 март на годината, следваща годината на отчитане.

Дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност

Дейностите за повишаване на енергийната ефективност са:

1. намаляване на разходите на енергия при производството, преноса и разпределението на енергия, както и при крайното потребление на енергия;
2. обучение и придобиване на квалификация в областта на енергийната ефективност на лицата, предоставящи енергийно-ефективни услуги;
3. оценка за съответствие на инвестиционните проекти на сгради по отношение на изискванията за енергийна ефективност;
4. обследване и сертифициране за енергийна ефективност на сгради;
5. проверка за енергийна ефективност на отоплителни инсталации с водогрейни котли и на климатични инсталации в сгради;
6. обследване за енергийна ефективност на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление;
7. управление на енергийната ефективност;

8. предоставяне на енергийно ефективни услуги;

9. повишаване на осведомеността на домакинствата.

Мерките за повишаване на енергийната ефективност са действията, които водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност, при крайното потребление на енергия, както и при производството, преноса и разпределението на енергия.

Допустимите мерки за повишаване на енергийната ефективност се определят с наредбите по чл. 18, ал. 2 и 3.

При възлагане на обществена поръчка за доставка на стойност, равна или по-висока от посочените в чл. 20, ал. 1, т. 1, буква "б" и т. 2, букви "б" и "в" от Закона за обществените поръчки, публичният възложител по чл. 5, ал. 2, т. 1 – 6, т. 7, предложение първо, т. 10 – 13 и 17 от същия закон закупува следните продукти, свързани с потребление на енергия:

1. продукти, отговарящи на критерия за принадлежност към най-високия възможен клас на енергийна ефективност, при съобразяване на необходимостта от осигуряване на достатъчно конкуренция в случаите, когато продуктът е включен в предмета на наредбата по чл. 12, т. 1 от Закона за защита на потребителите за изискванията за етикетиране и предоставяне на стандартна информация за продукти, свързани с енергопотреблението по отношение на консумацията на енергия и други ресурси;

2. продукти, съответстващи на показателите за енергийна ефективност, когато продуктът не попада в обхвата на т. 1, но е включен в предмета на мярка за прилагане съгласно Наредбата за допълнителните мерки, свързани с прилагането на регламенти, приети съгласно чл. 15 от Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продуктите, свързани с енергопотреблението (обн., ДВ, бр. 14 от 2015 г.; изм., бр. 35 от 2016 г.);

3. офис оборудване, определено и отговарящо на изискванията на приложение "В" на Споразумението между правителството на Съединените американски щати и Европейския съюз за координирането на програми за етикетиране на енергийната ефективност на офис оборудване (ОВ, L 63/7 от 6 март 2013 г.);

4. автомобилни гуми, които отговарят на критерия за най-висок клас енергийна ефективност на използване на горивата, както е определено в Регламент (ЕО) № 1222/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 25

ноември 2009 г. относно етикетирането на гуми по отношение на горивната ефективност и други съществени параметри (ОВ, L 342/46 от 22 декември 2009 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 1222/2009".

Изискването за автомобилните гуми може да не се прилага по съображения за безопасност или за общественото здраве при закупуването на гуми с най-висок клас на сцепление с влажна пътна настилка или с най-висок клас на външен шум при търкаляне съгласно Регламент (ЕО) № 1222/2009.

При възлагане на обществена поръчка за услуга на стойност, равна или по-висока от посочените в чл. 20, ал. 1, т. 1, буква "в" и т. 2, букви "б" и "г" от Закона за обществените поръчки, публичният възложител по ал. 1 изисква от изпълнителя да използва при изпълнението само продукти, отговарящи на изискванията по чл.30а ал. 1. от ЗЕЕ. Изискването се прилага само към нови продукти, закупени от изпълнителите, отчасти или изцяло, за целите на изпълнението на услугите.

Министърът на икономиката съставя и публикува на интернет страницата на Министерството на икономиката списък на продуктите по чл.30а ал. 1. от ЗЕЕ.

Националният план за сгради с близко до нулево потребление на енергия
2015 г. – 2020 г.

Националният план за сгради с близко до нулево потребление на енергия 2015 – 2020 г. (НПСБНПЕ) е разработен на основание чл. 9, ал.1 от Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите.

Планът отговаря на нарастващата необходимост за ефективно използване на енергийните ресурси, подобряване качеството на живот чрез енергийна ефективност и ограничаване на негативното въздействие върху околната среда в резултат на употребата на изкопаеми горива. Планът има за цел да превърне концепцията за сгради с почти нулево потребление на енергия в практически приложима алтернатива на бъдещото строителство на нови сгради в България след 2018 г., а при доказана ефективност на разходите - и при обновяване на съществуващи сгради за различните под-категории на сградите.

Основният замисъл на европейската идея за сгради с близко до нулево потребление на енергия е да се промени съотношението на дяловете на енергийните източници, използвани в сградите, което в съчетание с много

добри и балансирани за зима и лято енергийни характеристики на ограждащите елементи да доведе до оптимизиране на годишния разход на енергия до ниски нива, без от това да е повлиян комфортът на обитаване в сградите.

Сградите с потребление на енергия близко до нулево имат продължителен ефект на оптимизирано потребление на енергия. Безспорно такива сгради ще допринесат за осъществяване целите на Съюза и след 2020 г., поради което изграждането на такива сгради са обект на национално планиране в държавите членки.

Друг съществен ефект от изграждане на СБНПЕ е, че обитателите в тях формират осъзнати поведенчески модели за употреба на енергийните ресурси в полза на тяхното действително съхранение и с най-малък отрицателен ефект върху околната среда.

„Сграда с близко до нулево потребление на енергия“ е сграда, която отговаря едновременно на следните условия:

а) енергопотреблението на сградата, отговаря на клас А от скалата на класовете за енергопотребление за съответния тип сгради;

б) не по-малко от 55 на сто от потребената (доставената) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление е енергия от възобновяеми източници, разположени на място на ниво сграда или в близост до сградата.

Съгласно изискванията на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите:

След 31.12.2018 г. заетите или притежавани от публични органи нови сгради са с близко до нулево потребление на енергия.

До 21.12.2020 г. всички нови сгради са с близко до нулево потребление на енергия.

Според Закона за енергийната ефективност (§1, т.14 от Допълнителните разпоредби): "Нова сграда" е всяка новоизградена сграда, която се въвежда в експлоатация за първи път.

Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ)

Законът за енергията от възобновяеми източници е основният нормативен акт, регламентиращ националната политика в областта на енергията

от възобновяеми източници. Този закон урежда обществените отношения, свързани с производството и потреблението на:

1. електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници;

2. газ от възобновяеми източници;

3. биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта.

Основните цели на този закон са:

1. насърчаване на производството и потреблението на енергия, произведена от възобновяеми източници;

2. насърчаване на производството и потреблението на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта;

3. създаване на условия за включване на газ от възобновяеми източници в мрежите за пренос и разпределение на природен газ;

4. създаване на условия за включване на топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници в топлопреносни мрежи;

5. осигуряване на информация относно схемите за подпомагане, ползите и практическите особености на развитието и използването на енергия от възобновяеми източници на всички заинтересовани лица, участващи в процеса на производство и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, на производство и потребление на газ от възобновяеми източници, както и на производство и потребление на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта;

6. създаване на условия за постигане на устойчива и конкурентна енергийна политика и икономически растеж чрез иновации, внедряване на нови продукти и технологии;

7. създаване на условия за постигане на устойчиво развитие на регионално и местно ниво;

8. създаване на условия за повишаване на конкурентоспособността на малките и средните предприятия чрез производство и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници;

9. сигурност на енергийните доставки, снабдяването и техническа безопасност;

10. опазване на околната среда и ограничаване изменението на климата;

11. повишаване на жизнения стандарт на населението чрез икономически ефективно използване на енергията от възобновяеми източници.

Общинските съвети приемат дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива.

Кметът на общината разработва и внася за приемане от общинския съвет общински дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива в съответствие с НПДЕВИ.

Дългосрочните програми се разработват за срок десет години, а краткосрочните програми - за срок три години. В общински схеми за подпомагане могат да участват само проекти, свързани с мерките по общинските програми.

Закон за енергетиката (ЗЕ)

(Обн. ДВ, бр. 107 от 2003 г., посл. изм ДВ, бр. 58 от 18 юли 2017 г.)

Законът урежда обществените отношения, свързани с осъществяването на дейностите по производство, внос и износ, пренос, разпределение на електрическа и топлинна енергия и природен газ, пренос на нефт и нефтопродукти по тръбопроводи, търговия с електрическа и топлинна енергия и природен газ, както и правомощията на държавните органи по определянето на енергийната политика, регулирането и контрола.

Основните цели на този закон са създаване на предпоставки за:

1. качествено и сигурно задоволяване потребностите на обществото от електрическа и топлинна енергия и природен газ;
2. енергийно развитие и енергийна сигурност на страната при ефективно използване на енергията и енергийните ресурси;
3. създаване и развитие на конкурентен и финансово стабилен енергиен пазар;